

4.1.5. Myslivost a rybářství

4.1.5.1. Myslivost

Historie myslivosti

Lov jako jedna ze součástí myslivosti provází člověka již od pravěku - cca 1,6-2,8 milionu let. Úspěšný lov se neobešel bez důkladné znalosti přírody a to nejen kořisti a jejího způsobu života, ale i celého prostředí. Ekonomická závislost (přežití člověka) na výsledcích lovu s sebou nesla nutnost ochrany lovených druhů i jejich biotopů. Tato „ochranářská“ tradice se dlouhodobě udržovala, i když lov - obstarávání zvěřiny postupně ztrácel hospodářský význam. Již od starověku lov nesloužil pouze jako zdroj zvěřiny nebo ochrana před nebezpečnými živočichy, ale byla to i zábava popř. sport (štvanice, sokolnictví, apod.).

Ve středověké Evropě byl lov výsadou vyšších vrstev, zejména feudálů. S jejich přibývajícím mocí se zvětšovala okázalost lovu, cena a ozdobnost loveckého vybavení, byly vytvářeny rozličné užitkové a ozdobné předměty s loveckou tematikou či stavby související s lovem a začala se budovat specializovaná lovecká zařízení –bažantnice, obory. Od 9.-10.st. se vytvářel zvláštní stav, jehož povinností bylo pečovat o lesy a zvěř (lovčí, lovci, lesní, hajní...). Dodnes užívaný výraz myslivec je z našich zemí písemně doložen z roku 1474. Nejstaršími dokumenty, které se zabývají ochranou živočichů a zvěře v našich zemích, jsou různá nařízení (např. kapitoly 46-59 zákoníku Karla IV. Majestas Carolina z r. 1355, dekret krále Zikmunda z r. 1496 k ochraně zvěře v královských lesích, lovecké instrukce císaře Maxmiliána z r. 1568, nařízení českého sněmu z r. 1573, které pojednává i o hájení a dobách lovu, lovecký řád Josefa II. z r. 1780...). Tato neměla za hlavní cíl vlastní ochranu živočichů, ale usměrněný lov „užitkové“ zvěře, zajištění loveckých příležitostí popř. i ochranu obyvatelstva a jejich majetku. Pravděpodobně i nařízení Schwarzenbergů o ochraně medvědů, divokých prasat a jelenů, výstavba bobrovny a reintrodukce bobrů do volné přírody (18.st.) byla vedena loveckými a ekonomickými zájmy.

Některé historické způsoby lovu jsou z dnešního hlediska nepřijatelné. Ale v 17.a 18.st. se začala vytvářet myslivecká morálka a soubor etických loveckých zásad, které se postupně prosazovaly a dodnes jsou základem mysliveckých tradic. V 19.a 20.st. již můžeme mluvit o myslivosti jako odborné činnosti zaměřené na chov, zvyšování kvality, lov a péči o zvěř včetně jejího biotopu. Roku 1870 byl přijat první zákon, který se věnoval ochraně živočichů na našem území (Zákon zemský pro království České, daný o ochraně několika druhů zvířat zemědělní užitečných). Ochranu zvěře zajišťovala i myslivecká legislativa (honební zákony z let 1866, 1883, 1895 a 1912).

Již v minulosti byla v našich zemích vlivem hospodářské činnosti člověka, zejména zemědělství, výrazně přetvořena krajina. V souvislosti s úbytkem lesů a obděláváním pozemků byly u nás vyhubeny řady druhů zvířat (pratur, zubr, velké šelmy), ale také úspěšně introdukovány druhy jiné. Pravděpodobně od 13.st. byl chován králík divoký, za Karla IV. byl vysazen bažant kolchidský, v 15.st. daněk skvrnitý, muflon a sika japonský v 19.st., ondatra pižmová začátkem 20.st. Tzv. kulturní krajina první poloviny 20.st. se vyznačovala množstvím vodních zdrojů, pestrou mozaikou relativně malých obdělávaných ploch protkaných polními cestami, mezemi a remízky. Dostatek různorodé potravy a krytu svědčil rozvoji chovu a lovu drobné zvěře – koroptve polní, zajíce polního, králíka divokého, bažantů i kachen. Hojný byl výskyt i lov holuba hřivnáče, křepelek, sluk, kvíčal, jeřábků, tetřívku aj. Intenzivně se lovili i dravci. Spárkatá zvěř ve srovnání s dneškem nedosahovala současných stavů, daňčí, mufloní, sičí a černá zvěř byla chována zejména v oborách. Ve druhé polovině 20.st. rozvoj zemědělské techniky a její intenzivní využití vedlo k velkoplošnému hospodaření. Ničením potoků, tůní, mokřadů, likvidací polních cest a mezí byly zničeny i možnosti úkrytu a orientace zvěře a jiných živočichů. Nadměrné užívání pesticidů a dalších prostředků k ochraně zemědělských kultur vedlo k hynutí hmyzu a následně na nich závislých živočichů (např. koroptví kuřata) popř. ke zhoršování jejich zdravotního stavu. Zvyšuje se stav lišek a kun, zejména kuny skalní. Extrémní úbytek drobné zvěře v poslední třetině 20.st. obrátil pozornost myslivecké veřejnosti na chov a lov zvěře spárkaté, jejíž stavy narůstají. Výstavba dálničních koridorů a celkové dopravní zatížení mají negativní vliv na zvěř a rovněž zejména větší druhy zvěře jsou nebezpečné při střetnutí s automobily.

V současnosti se projevuje snaha o snížení stavů spárkaté zvěře. Nedaří se to u zvěře černé, které vyhovuje současné velkoplošné pěstování zemědělských plodin a lov je vzhledem k jejímu způsobu života problematický. Nadále stagnují stavy drobné zvěře, ale zvýšil se početní stav dravců. Probíhají záchranné programy na odchov tetřeva, tetřívka a koroptve. Existuje populace rysa, přechodně se vyskytuje vlk a medvěd.

Od 1.7.2002 nabyl účinnosti zákon č.449/2001 Sb., o myslivosti a podle něj vlastníci honebních pozemků uváděli stávající honitby do souladu s tímto zákonem nebo navrhovali honitby nové. Ke konci mysliveckého roku 2002 tj. k 31.3.2003 (myslivecké hospodaření se tradičně plánuje a vykazuje za období mysliveckého roku, který začíná 1.4. a končí 31.3. následujícího roku) skončila platnost smluv o pronájmu honiteb. V druhé polovině mysliveckého roku 2002 a v roce 2003 došlo k reorganizaci státní správy myslivosti (zrušení okresních úřadů, vznik pověřených obcí...), k dávání honiteb do souladu se zákonem, ke vzniku nových honiteb, ke zcela novému stanovení normovaných stavů zvěře v honitbách, k novým pronájmům honiteb a v souvislosti s tím i ke mnoha sporům.

Myslivost v Olomouckém kraji

Z celkové rozlohy kraje tj. z 515 875 ha činí honební pozemky - po přičtení části výměry honebních ploch honiteb Vojenských lesů a statků (Libavá, Bochoř a Březina) cca 462 800 ha. Celá tato plocha, tj. 89,7 % území kraje je součástí uznaných honiteb a je myslivecky obhospodařovaná. V Olomouckém kraji je evidováno cca 7 500 držitelů loveckých lístků, kteří v honitbách více či méně pravidelně vykonávají právo myslivosti. Orgány státní správy myslivosti jsou Krajský úřad Olomouckého kraje v přenesené působnosti, 13 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a na pozemcích určených pro obranu státu Ministerstvo zemědělství. Protože myslivecký rok 2003 v době zpracování této části koncepce ochrany přírody a krajiny ještě neskončil a tedy nebyl vyhodnocen, následující statistické údaje jsou z mysliveckého roku 2002 tj. za období od 1.4.2002 do 31.3.2003.

Tab. 83 Základní údaje o honebních pozemcích a honitbách v Olomouckém kraji za mysl. rok 2002 (bez honiteb VLS)

druh honební plochy	výměra honební plochy v ha	z toho připadá na obory bažantnice	
zemědělská půda	252473	216	971
lesní půda	156872	1316	847
vodní plocha	2596	7	7
ostatní pozemky	11550	36	42
honební plocha celkem	423491	1575	1867

Zemědělská půda, která tvoří 59,6% honební plochy je intenzivně využívána, orná půda dosahuje 76% (od 53% v okrese Šumperk, 62% v okrese Jeseník, 82% v okrese Olomouc, 83% v okrese Přerov až po 88% v okrese Prostějov).

Honitbu definuje zákon o myslivosti jako soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti podle tohoto zákona. Minimální výměra honitby (mimo obory) je 500 ha.

Tab. 84 Obhospodařování honiteb v Olomouckém kraji v mysl. roce 2002 (bez honiteb VLS)

počet honiteb	z toho obor		bažantnice		počet lovecky upotřebitelných psů
	počet	výměra v ha	počet	výměra v ha	
365	16	1575	7	1867	1834

+ Bažantnice - části honiteb s intenzivním chovem bažantů (nejsou samostatné honitby)

V mysliveckém roce 2002 trvale vykonávalo právo myslivosti v honitbách 6711 držitelů loveckých lístků (podíleli se na chovu, ochraně a lovu zvěře).

Tab. 85 Výsledky mysliveckého hospodaření v Olomouckém kraji za mysl. rok 2002 (bez honiteb VLS)

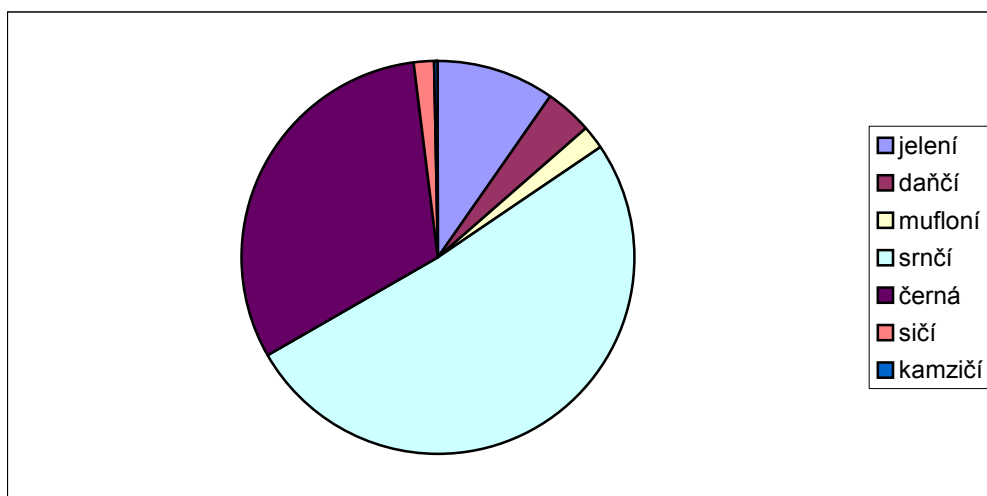
druh zvěře	lov zvěře v kusech	z toho odstřel v oborách	úhyn zvěře	sčítaný stav k 31.3.2003
jelení	1294	16	45	1625
daňčí	537	91	88	826
mufloní	249	0	18	588
srnčí	6809	63	810	17634
černá	4222	4	92	2180
sičí	226	0	7	272
jelence	0	0	0	5
kamzičí	20	0	8	176
zaječí	10888	22	337	26998
bažantí	29344	13	315	14352

+ Lov zvěře zahrnuje odstřel i odchyt za myslivecký rok 2002

+ Sčítaný stav k 31.3.2003 představuje počet kusů, které v honitbách zůstávají do chovu (po provedeném lovu a případném zimním úbytku vlivem úhynu či predace)

Ze spárkaté zvěře je nejhojnější výskyt a lov zvěře srnčí.

Obr. 50 Lov zvěře spárkaté podle druhů

Tab. 86 Výskyt některých dalších druhů zvěře pernaté a jejich lov v Olomouckém kraji za mysl. rok 2002 (bez honiteb VLS)

druh zvěře	výr	jestřáb	krahujec	káně	poštolka	havran	vrána
početní stav	256	905	961	4123	2242	1920	1926
lov	0	0	0	0	0	0	198
druh zvěře	kavka	straka	sojka	volavka	kormorán	krkavec	racek
početní stav	475	4617	6516	1043	1517	2252	4180
lov	0	964	0	0	1	0	0

+ Některé druhy nejsou zařazeny do zvěře, ale tradičně se sledují v mysl.statistice (např. kavka)

+ Početním stavem se rozumí počet sčítaných kusů v průběhu mysliveckého roku

Tab. 87 Výskyt některých dalších druhů zvěře srstnaté a jejich lov v Olomouckém kraji za mysl. rok 2002 (bez honiteb VLS)

druh zvěře	psík mývalov.	jezevec	kuna lesní	kuna skalní	tchoř	lasice hranostaj	lasice obecná
početní stav	109	1035	1374	2626	716	819	1210
lov	82	196	524	1102	0	0	0
druh zvěře	ondatra	toulavý pes	toulavá kočka	liška norníky	liška celkem		
početní stav	2821	78	536		3003		
lov	367	130	1329	592	3758		

+ Některé druhy nejsou zařazeny do zvěře, ale tradičně se sledují v mysl.statistice (např. toulavý pes a kočka)

+ Početním stavem se rozumí počet sčítaných kusů v průběhu mysliveckého roku

Tab. 88 Základní údaje o honebních pozemcích a honitbách v Olomouckém kraji v mysliveckém roce 2002 (bez honiteb VLS) dle obcí s rozšířenou působností

obec	zemědělská půda	lesní půda	vodní plocha	ostatní pozemky	honební plocha celkem	Počet honiteb+obor
Jeseník	21429	40025	257	1213	62924	46+6
Šumperk	27854	48732	155	2197	78938	47+3
Zábřeh	13773	11088	74	528	25463	26+2
Mohelnice	9933	5307	79	573	15892	19

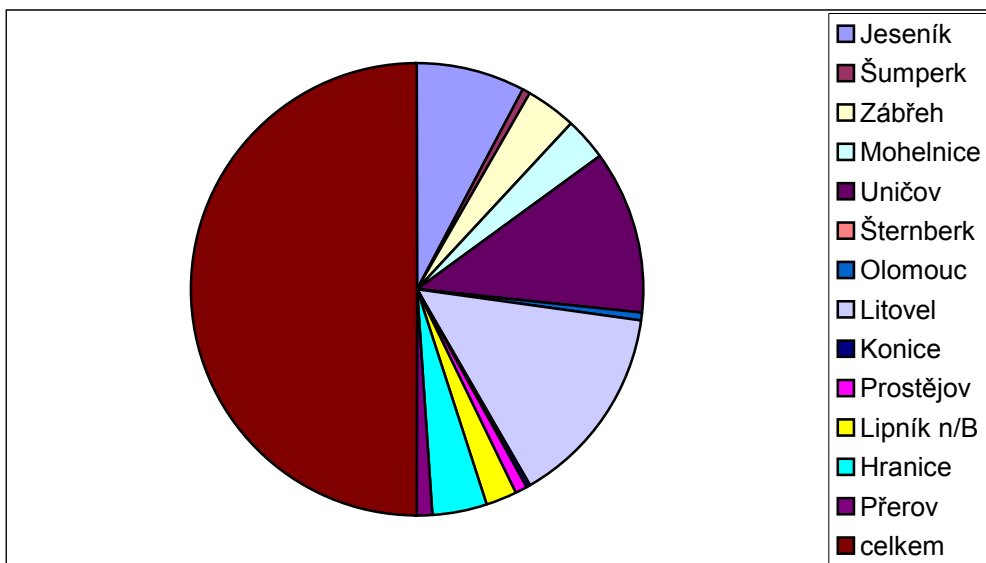
Uničov	15023	3409	113	264	18809	12+2
Šternberk	11114	5794	40	98	17046	12
Olomouc	32945	8685	525	592	42747	38
Litovel	12414	7780	46	349	20589	21+1
Konice	10555	4223	55	359	15189	13+1
Prostějov	42405	8674	259	979	52317	46
Lipník n/B	7592	2270	159	379	10400	10
Hranice	19138	7076	224	2658	29096	27+1
Přerov	28301	3809	610	1361	34081	32

Olomoucký kraj je značně pestrý, od nadmořské výšky 190 m n.m. úrodných nížin, přes pahorkatiny až do 1490 m n.m. horských hřebenů. Tak i množství druhů zvěře v honitbách a početnost jejich populací je územně rozdílná (viz následující tabulka a grafy).

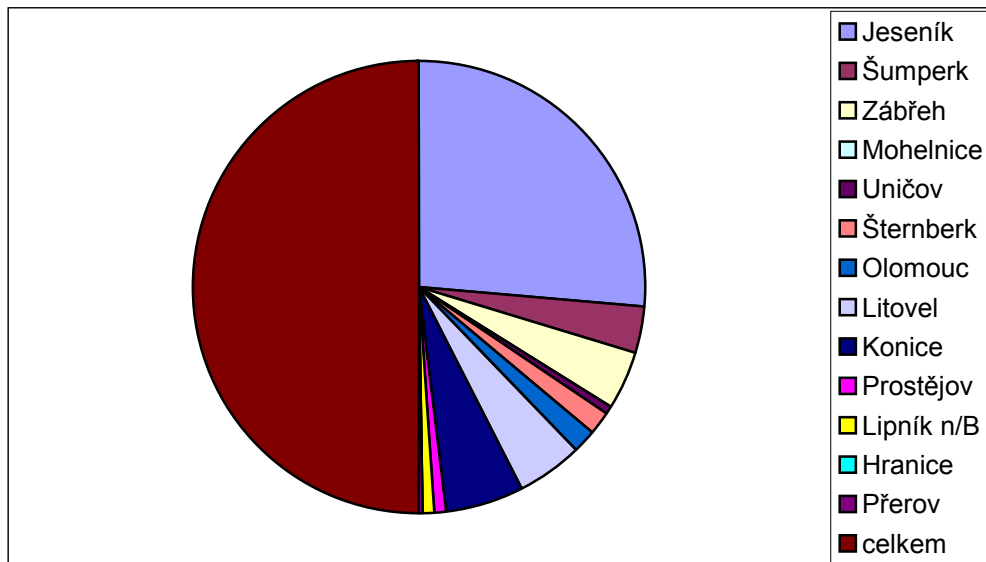
Tab. 89 Základní údaje o odstřelu vybraných druhů zvěře v honitbách Olomouckého kraje v mysl. roce 2002 (bez honiteb VLS) dle obcí s rozšířenou působností

Obec	jelení zvěř	daňčí zvěř	mufloní zvěř	srnčí zvěř	sičí zvěř	černá zvěř	kamzičí zvěř
Jeseník	609	83	130	904	0	583	0
Šumperk	591	6	16	977	0	618	20
Zábřeh	20	39	21	528	5	571	0
Mohelnice	0	31	0	280	85	346	0
Uničov	4	124	2	235	0	152	0
Šternberk	5	0	8	289	0	186	0
Olomouc	17	7	9	696	0	308	0
Litovel	0	153	23	386	105	238	0
Konice	0	2	27	176	31	197	0
Prostějov	11	7	5	801	0	580	0
Lipník n/B	9	26	4	185	0	179	0
Hranice	28	40	0	659	0	222	0
Přerov	0	12	1	593	0	42	0

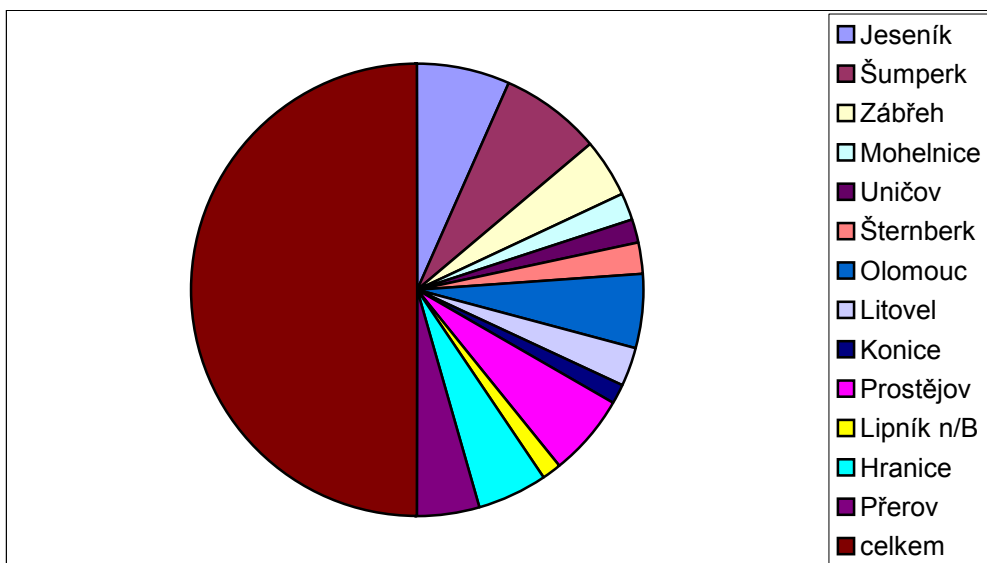
Obr. 51 Graf výskytu daňčí zvěře v jednotlivých obcích s rozšířenou působností

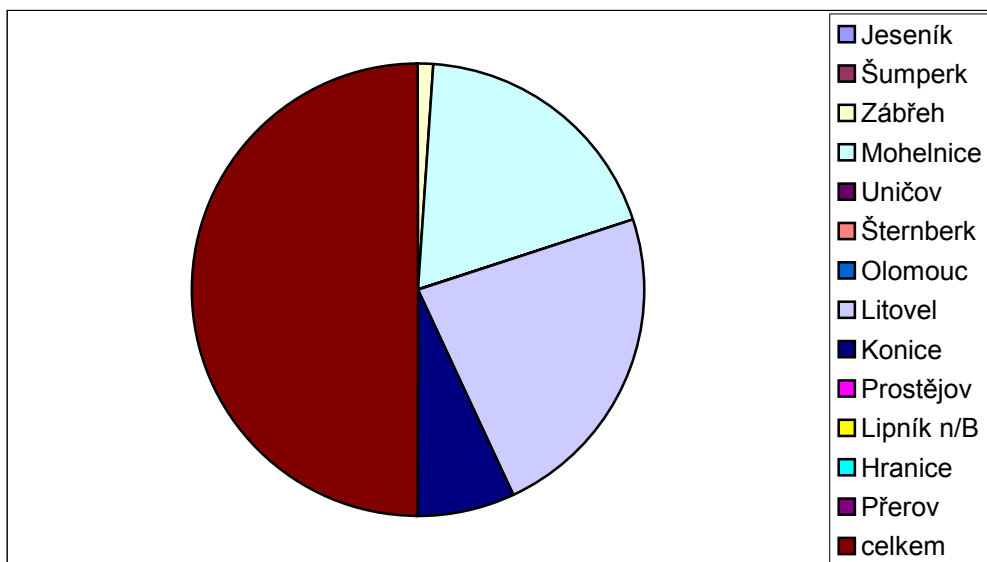
Obr. 52 Graf výskytu mufloní zvěře v jednotlivých obcích s rozšířenou působností

Obr. 53 Graf výskytu srnčí zvěře v jednotlivých obcích s rozšířenou působností

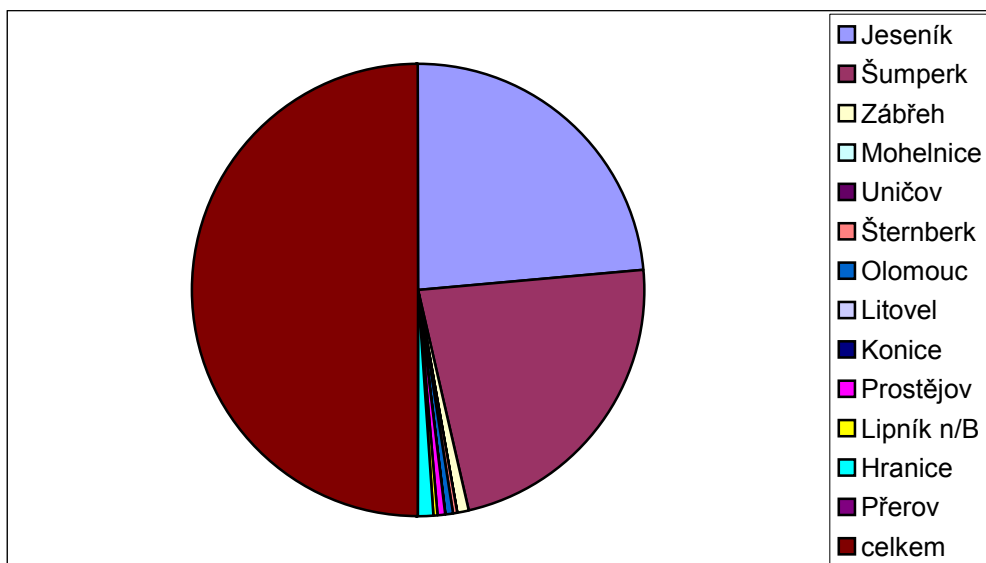

Obr. 54 Graf výskytu sičí zvěře v jednotlivých obcích s rozšířenou působností

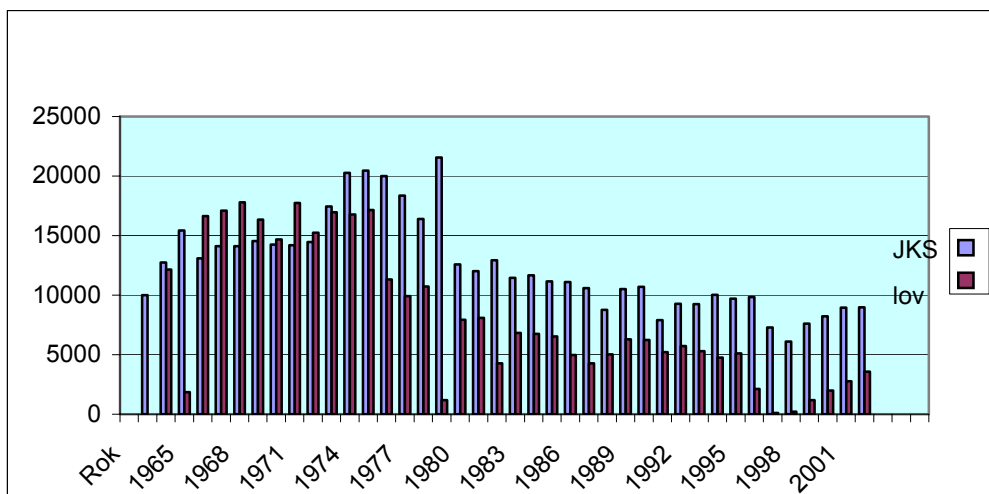
Obr. 55 Graf výskytu jelení zvěře v jednotlivých obcích s rozšířenou působností

Z výše uvedených tabulek a grafů je zřejmé že srnčí zvěř se chová a loví na celém území kraje rovnoměrně, počet ulovených kusů se liší v návaznosti na výměru honebních pozemků pověřených obcí. Většina ulovených kusů daňčí zvěře pochází z lužních lesů honiteb pověřených obcí Litovel a Uničov. Lov jelena evropského je soustředěn na území pověřených obcí Jeseník a Šumperk. Výskyt a lov mufloní zvěře je nejhojnější v honitbách pověřené obce Jeseník. Chov a lov siky japonského je omezen na oblast Bouzovska, na část území čtyř pověřených obcí

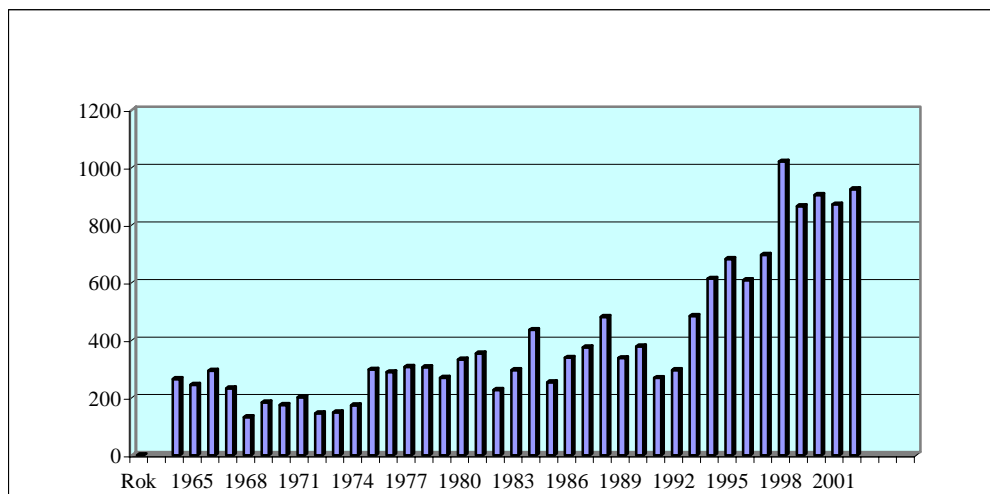
Katastrofální snížení stavů drobné zvěře ve druhé polovině 20.st. lze doložit statistickými údaji – uvádíme na příkladu vykazovaných jarních sčítaných stavů a odstřelu zaječčí zvěře v okrese Olomouc. Obdobná situace je v celém Olomouckém kraji, i když pro něj nebyl zpracován dlouhodobý přehled (statistické výkazy Mysl 1-01 za stejné období nejsou v některých okresech k dispozici).

Pokles početních stavů zajíce polního je výrazně znatelný zejména na následujícím grafickém znázornění počtu ulovených zajíců. Počet ulovených zajíců - do roku 1976 převyšující či dosahující výše JKS (jarní kmenové stavy jsou sčítané stavy k 31.3.) svědčí o vysokém koeficientu přírůstku. Přírodní podmínky (způsob obhospodařování zemědělských pozemků, dostatek krytu, pestrá a snadno dosažitelná potrava, nižší početní stavy predátorů apod.) umožňovaly přežití mladé zvěře do doby lovu.

Obr. 56 Sčítané stavy a lov zaječí zvěře v okrese Olomouc

Orální vakcinace lišek proti vzteklině je jedním z důvodů zvýšených stavů lišky obecné v Olomouckém kraji (opět uvádíme na příkladu statistického zjišťování v okrese Olomouc).

Nárůst počtu predátorů (liška obecná, kuna skalní..) negativně ovlivňuje stávající početně malé popř. izolované populace drobné zvěře.

Obr. 57 Lov lišek v okrese Olomouc

Závěr

Zvěř a myslivost mají i v současnosti nezastupitelné místo v životě lidí, zvěř patří k národnímu bohatství a myslivost je součástí národní kultury. Myslivost i ochrana přírody deklarují stejný cíl – zachování druhové pestrosti živočichů, rostlin a ochranu jejich stanovišť. Z hlediska ochrany přírody spočívá význam myslivosti zejména v obhospodařování populací zvěře – vytváření přírodní rovnováhy v uměle pozměněné krajině.

Ochrana přírody předpokládá, že v následujících letech bude úkolem pro myslivost:

- zachovat všechny druhy zvěře
- stavy spárkaté zvěře udržovat v počtech, které umožní zvýšení podílu melioračních dřevin v lese a rozptýlené zeleně v krajině (dle zákona o myslivosti a prováděcí vyhlášky č. 491/2002 Sb, o stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd, je možno v odůvodněných případech hospodařit s minimálními stavy zvěře)
- výrazně snížit stavy zvěře černé, do vytváření možností k lovu zaangažovat zemědělsky hospodařící právnické i fyzické osoby
- odborně prováděným chovem a lovem se v populacích zvěře spárkaté přiblížit k biologicky optimální věkové a sociální struktuře a dlouhodobě ji udržovat
- přikrmovat zvěř v souladu se současnými veterinárními poznatky
- dodržovat zoohygienické zásady a provádět preventivní veterinární opatření (desinfekce a asanace krmných zařízení, sledování zdravotního stavu a léčení zvěře...)
- pro snižování škod zvěří i na zvěři využívat všech možností k zakládání dočasných remízků, zvěřních políček (i na zemědělských pozemcích uváděných do klidu), luk, okusových ploch, přezimovacích obůrek a pod.
- iniciovat, popř. spolupracovat při realizaci projektů vedoucích ke zvýšení podílu rozptýlené zeleně, remízků, mokřadů, vodních ploch (zakládání biokoridorů, biocenter, provádění komplexních pozemkových úprav....)
- v návaznosti na úpravu biotopu realizovat záchranné chovy koroptve polní, tetřeva hlušce, tetřívka obecného, sokola stěhovavého aj.
- při intenzivních chovech zvěře v oborách a bažantnicích zachovat popř. obnovit či budovat pestré a harmonické celky lesa, luk, pastvin, políček a mysliveckých zařízení (historické obory a bažantnice často představují cenná území v intenzivně obdělávané krajině)

- při myslivecké výchově (výuka adeptů, mysl. hospodářů...) zvýšit důraz na prohlubování znalostí o biologii zvěře a o vztahu jednotlivých druhů k prostředí.

4.1.5.2. Rybářství

Historie rybářství

Lov ryb patří od dávných časů k lidské činnosti. S rozvojem vědomostí a zkušeností člověka se vyvinul od primitivních forem lovu v době kamenné po dnešní vyspělé metody a technologie jak v oblasti produkčního rybářství, tak i v oblasti zájmové činnosti člověka – sportovním rybolovu.

Slovanské kmeny, které osídlily území českého státu v 6. a 7. století, s sebou přinesly znalost chovu domácích zvířat a lovu ryb. Řídké osídlení bylo tehdy vázáno především na příhodné klimatické podmínky a zdroje vody. Ryby byly odjakživa nedílnou součástí potravních možností člověka.

Archeologické nálezy dokazují, že lidé používali primitivní vrše a sítě, ale také bodce a vidlice.

V té době bylo právo rybolovu zcela svobodné a vázané pouze na teritoriální vztahy a možnost přístupu k vodním tokům. Teprve se vznikem kmenového zřízení a následně státních útvarů, přecházelo právo rybolovu na panovníka, který byl neomezeným vlastníkem veškeré půdy, přírodního bohatství a povrchové vody. Smyslem této právní fikce bylo přivlastňování si hospodářských výnosů ze všech statků.

V době vrcholného středověku, tedy ve 14. a 15. století, se objevují první zprávy o cechovních rybářích. Tedy o rybářích, kteří se sdružovali podle své profese. Tyto cechy daly základ mohutnému rozvoji výstavby rybníků – staveb, které slouží pro produkci ryb. Tradice rybníkářství na území našeho státu patří k významným dědictvím a to nejen ve známé Třeboňské pánvi a Jižních 4echách, ale také v oblasti řek Moravy a Odry na Moravě.

Rybníční soustavy u Tovarová, Uničova, na Přerovsku a u Hustopečí nad Bečvou jsou historicky stejně významné jako rybníční plochy v povodí Vltavy.

Produkční rybářství se vyvíjí od 16. století. Jeho cílem je chov různých druhů ryb v uzavřených vodních stavbách za účelem hromadného zásobování obyvatel kvalitním rybím masem. Od doby prvních rybníkářů byl hlavní chovanou rybou kapr, ale již tehdy se v obsádkách rybníků objevovaly také doprovodné druhy ryb - především dravé ryby (štika, candát, sumec), ale také karasi, plotice a cejni. Od 19. století se začínají používat také technologie k zušlechtění chovu a umělé rozmnožování za účelem intenzifikace výroby ryb. Na začátku a především v polovině 20. století se v produkčním rybářství začíná vyčleňovat samostatné odvětví, zabývající se chovem lososovitých ryb.

Sportovní rybnářství (rybnářství ve volných vodách) se stejně jako myslivost vyvinula z loveckých pudů člověka. Z činnosti směřující v minulosti výhradně k zajištění potravy se postupně stává záliba a zábava člověka, motivovaná touhou přelstít a ulovit vodní živočichy. Přesto, že úlovek se stále podílí na potravních zdrojích, je u řady rybnářů na prvním místě záliba, relaxace, pobyt v přírodě a prověření vlastních dovedností a umu. Vrcholem tohoto vnímání rybolovu ve volných vodách se systém zvaný „ chyt' a pust'“, který se rozšířil z Velké Británie a který u nás získává stále více příznivců.

Vývoj rybnářské legislativy

Právo lovit ryby v přirozeném vodstvu bylo poprvé na území našeho státu právně formulováno rybnářskopolicejním zákonem v r. 1883, který byl v říšském zákoníku publikován až v r. 1885, a jako první zavedl pojem rybnářský lístek a především zřídil speciální organizaci, jíž byl svěřen dozor nad výkonem rybnářského práva. Prvně byly také stanoveny doby hájení jednotlivých druhů ryb, zřízena rybnářská stráž a popsány základní podmínky lovu ryb.

Tato právní úprava platila s malými obměnami 50 let a v podstatě byla převzata i zákonem 306/1936 Sb.

K zásadní změně došlo až vydáním nového rybnářského zákona č. 62/1952 Sb, který už byl poplatný poválečným politickým a majetkoprávním přeměnám. Na základě tohoto zákona došlo k vytvoření socialistické organizace Státní rybnářství v oblasti produkčního rybnářství .

Do té doby fungující různé rybnářské spolky a jednoty, které sdružovaly zájemce o sportovní rybolov se musely přetransformovat v Československý rybnářský svaz. I následná právní úprava – zákon č. 102/1963 Sb. o rybnářství a prováděcí vyhláška č. 103/1963 Sb. navázaly v zásadních principech na zákon z r. 1953 a v podstatě umožnily výkon rybnářského práva široké veřejnosti.

Od 1. 4. 2004 platí v oblasti rybnářství zákon 99/2004 Sb. , který na rozdíl od dvou posledně jmenovaných uznává soukromé vlastnictví pozemků a odpovídá principům demokratické společnosti. Ponechává však v platnosti některé zásady, pojmy a pravidla, která se v posledních padesáti letech v rybnářství a v rybolovu osvědčila.

Současnost produkčního rybnářství

Bývalé podniky Státního rybnářství se vesměs transformovaly v průběhu devadesátých let na podnikatelské subjekty. Skutečnost, že většina rybníků, sádek a dalších nemovitostí sloužících produkci tržních a násadových ryb byla vrácena do vlastnictví fyzických či právnických osob, byla nebo ještě v mnoha případech je předmětem restitučních nároků a

vztahů k pozemkovým fondům či jiným majetkovým institucím, ovlivnila rychlost transformačních procesů a ztížila rozběh produkce ryb v podmínkách tržního hospodářství. Přesto lze konstatovat, že v Olomouckém kraji zůstalo produkční rybářství na potřebné úrovni.

Současnost sportovního rybářství

Dlouholetá tradice individuálního rybolovu v povodí řeky Moravy přechází dnes ve velmi silně rozšířený sportovní rybolov. Ten je v souladu s platnou legislativou provozován především členy Českého rybářského svazu, asi největšího občanského sdružení v ČR.

Základní složkou jsou místní organizace, které sdružují jednotlivé členy – muže, ženy, děti do 15-ti let a mládež do 18-ti let. Místní organizace jsou svazu jsou součástí společného hospodaření a rybolovu, který organizuje a zajišťuje územní svaz ČRS. Nejvyšší svazovou složkou je republiková rada. Tato organizační složka zastřešuje celkovou činnost svazu, spoluprací se státními orgány a m.j. svolává nejvyšší svazový orgán sněm ČRS. Většinu území ČR pokrývá Český rybářský svaz se sídlem v Praze, v Brně má sídlo Moravský rybářský svaz, který zasahuje do jižní části Olomouckého kraje.

Vlastní sportovní rybolov je vykonáván v rybářských revírech, což jsou evidenční, ale také hospodářské jednotky vymezené v uzavřených vodách nebo tocích. Za každý revír odpovídá rybářský hospodář, dohlíží na plnění předepsaného zarybňovacího plánu, vede příslušnou evidenci o hospodaření v něm, zajišťuje ochranu rybích obsádek, čistotu a kvalitu vody a koordinuje činnost rybářské stráže.

Podle charakteru původní obsádky ryb, kvality a teploty vody a dalších hledisek jsou revíry rozděleny na :

Pstruhové – vesměs pramenné a horní části toků (pásma pstruhové a lipanové), a

Mimopstruhové - střední a dolní části toků (pásma parmové a cejnové) a uzavřené vodní plochy (přehradní nádrže, rybníky, propadliny vzniklé těžbou, jezera, odstavená ramena toků ...)

K rybolovu v revírech opravňuje členy ČRS povolenka k rybolovu, vydávaná na dobu jednoho roku nebo kratší a státní rybářský lístek. Tržby za prodej povolenek členům používá rybářský svaz především na úhradu násad do rybářských revírů. Násady vykupuje od místních organizací, které na svých rybochovných zařízeních produkují. Do revírů Českého rybářského svazu se v současné době vysazuje až 22 druhů ryb. Část těchto druhů produkují výhradně složky svazu - pstruh obecný, lipan podhorní, ostroretka stěhovavá, parma říční, mník jednovousý, jelec tloušť. Část násad pro nedostatek vlastních výrobních kapacit musí ČRS nakupovat od produkčních rybářů. Jde především o kapra, který je

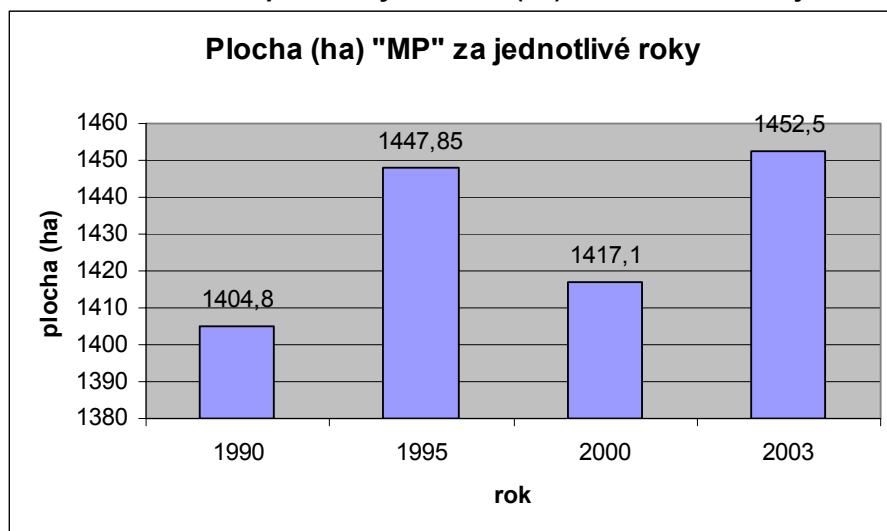
v revírech svazu nejžádanějším rybím druhem a také nejčastějším úlovkem v mimopstruhových revírech.

V současných podmínkách společného hospodaření a rybolovu si mohou členové ČRS zakoupit povolenku s různým rozsahem platnosti. Územní povolenka opravňuje k lovu v revírech jednoho územního svazu. Celosvazová povolenka platí na revíry Českého rybářského svazu a republiková povolenka na revíry všechny revíry Českého a Moravského rybářského svazu.

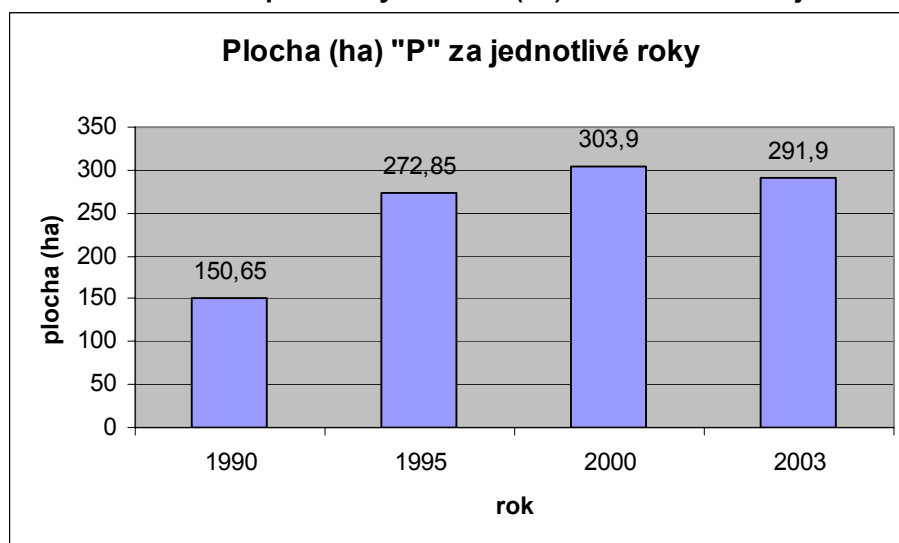
Rybářské revíry

vyhlašuje rybářský orgán – podle zákona 99/2004 Sb. krajský úřad, dříve Mze ČR. Jejich charakter, rozsah a předepsané zarybňování se může v důsledku vývoje rybích společenstev měnit. Rozsah mimopstruhových (MP) a pstruhových (P) revírů Olomouckého kraje:

Obr. 58 Plocha mimopstruhových revírů (ha) Olomouckého kraje

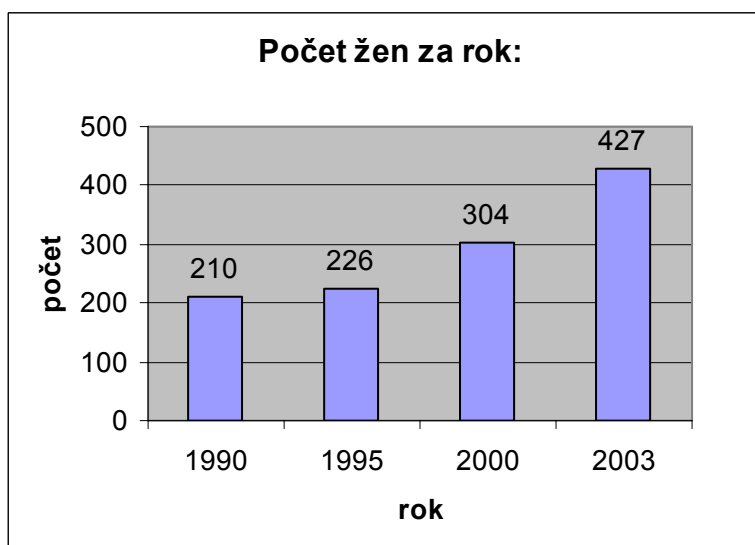
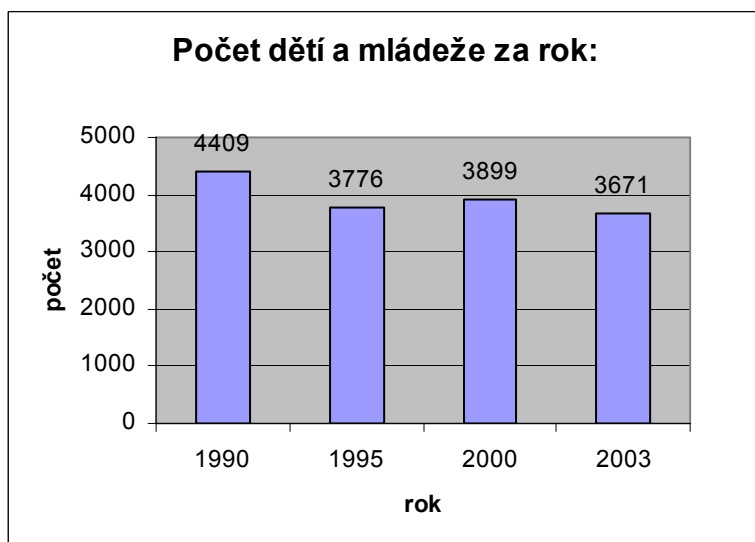
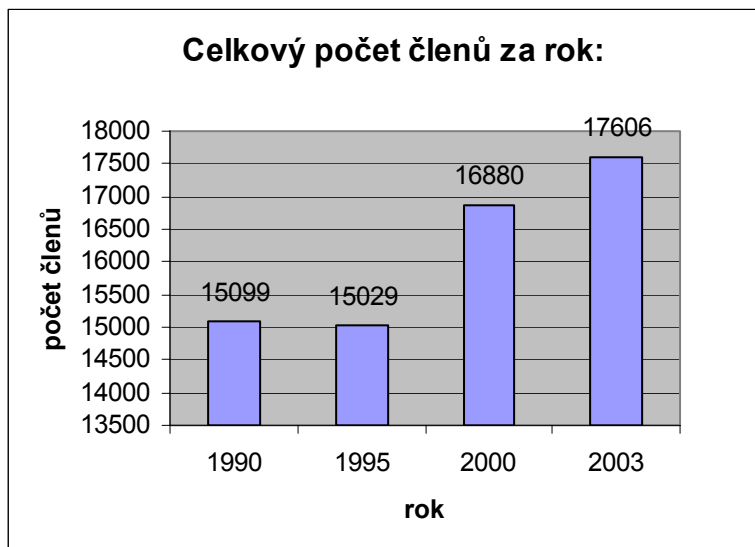

Obr. 59 Plocha pstruhových revírů (ha) Olomouckého kraje

Počet členů

Obr. 60 Vývoj členské základny ČRS v Olomouckém kraji:

Celkový počet osob ve svazu ovlivňuje počet mužů. V první polovině devadesátých let nastala ve vývoji členské základny stagnace, v posledních letech zájem o sportovní rybolov narůstá a jak je vidět z grafu také u žen. Nepříznivá je situace u dětí a mládeže. Přes mimořádnou pozornost věnovanou výchově mladých rybářů, jejich počet klesá.

Místní organizace v Olomouckém kraji

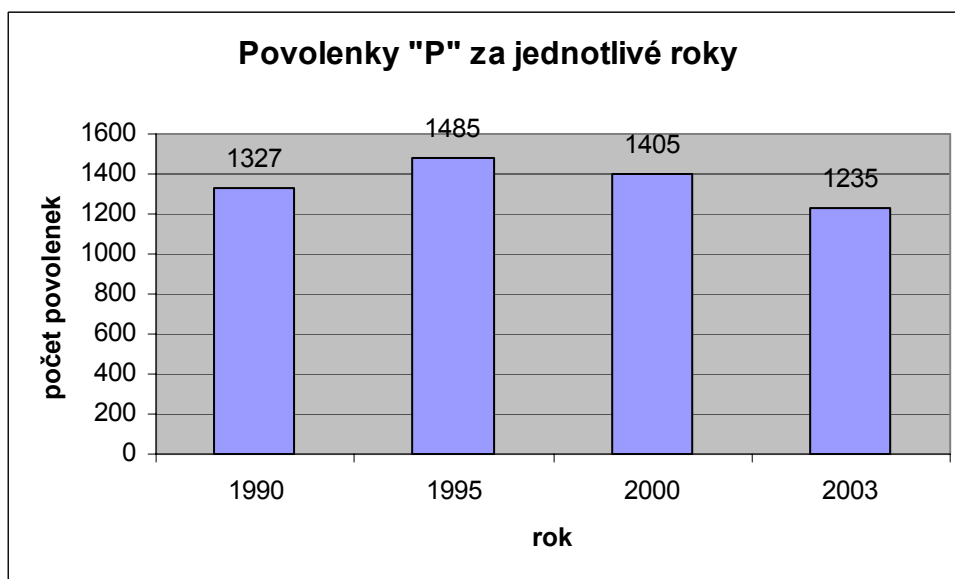
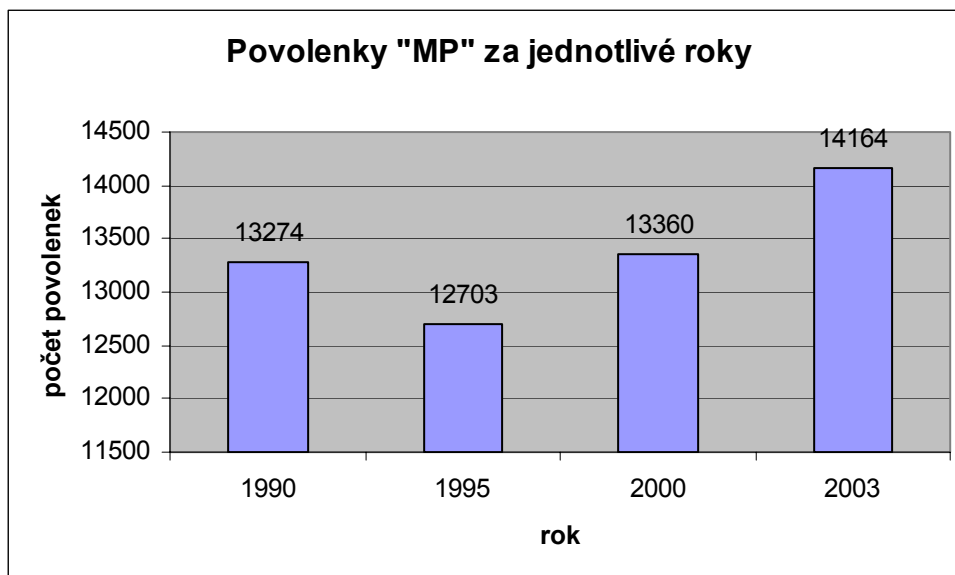
ČRS

Brodek u Přerova
Domašov nad Bystřicí
Hranice na Moravě
Hustopeče nad Bečvou
Javorník
Jeseník
Lipník nad Bečvou
Litovel
Loštice
Mohelnice
Olomouc
Přerov
Šternberk
Šumperk
Tovačov
Uničiv
Velká Bystřice
Zábřeh na Moravě
Vrbno pod Pradědem
Zlaté Hory

MRS

Čechovice
Konice
Němčice
Prostějov

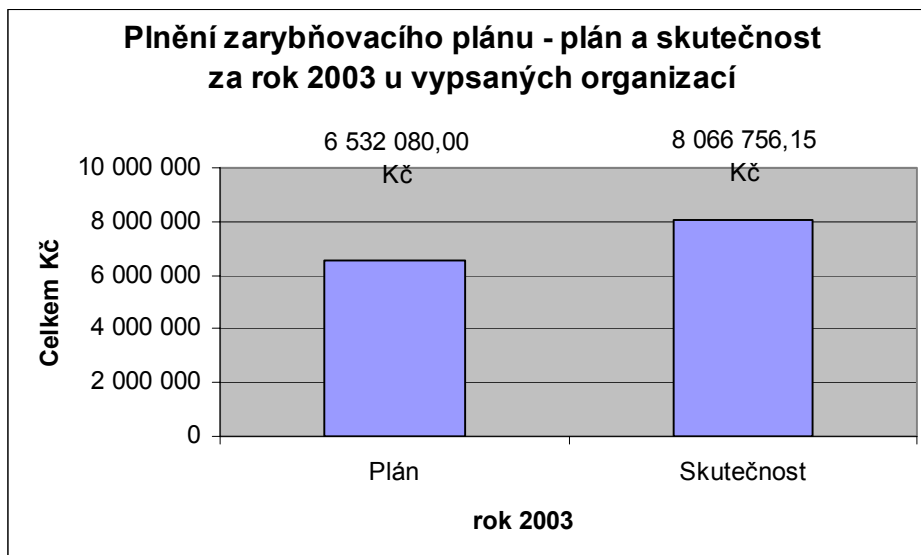
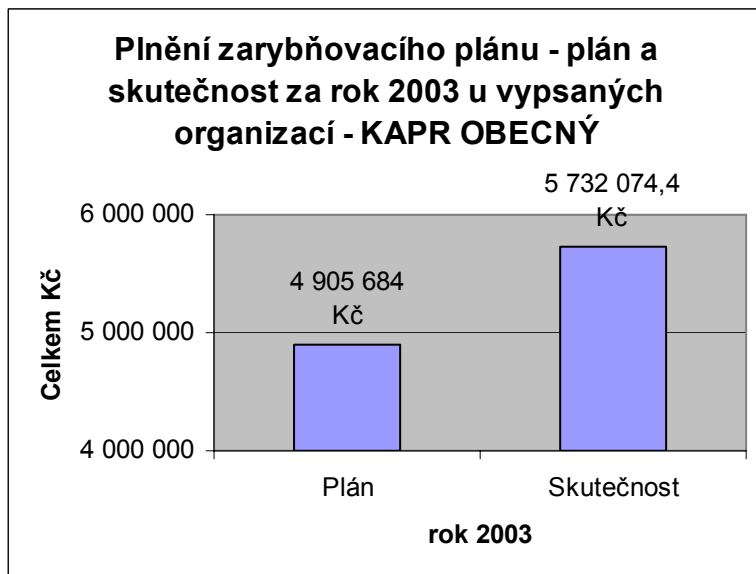
Obr. 61 Vývoj prodeje povolenek ČRS

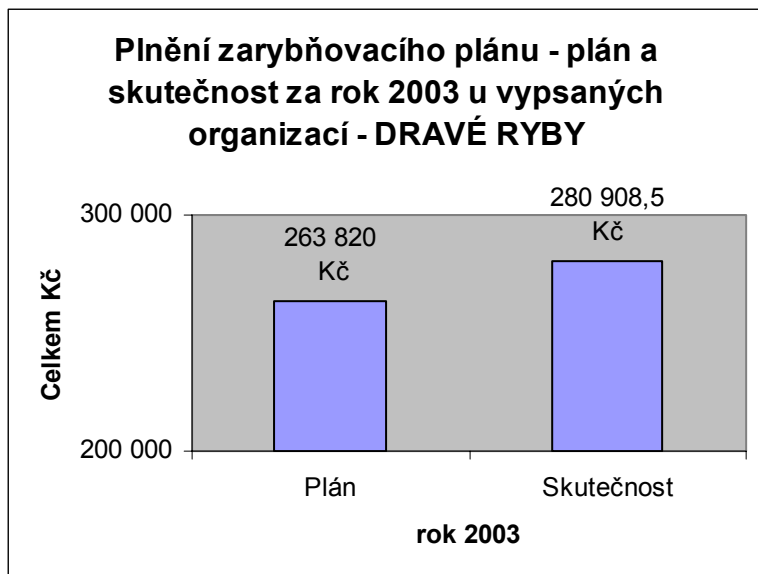

Zájem o povolenky mimopstruhové, tedy lov na MP revírech silně narůstá a v současné době tlak na obsádky ryb - zejména kapra – převyšuje možnosti zarybňování. Na malých revírech s vodní plochou do 5 ha často dochází k téměř totálnímu vychytání kaprů. Zájem o pstruhové revíry v posledním období mírně poklesl.

Násady do rybářských revírů

Vysazování násad – plnění zarybňovacích plánů je jednou ze zásadních povinností rybářských hospodářů

Obr. 62 Plnění zarybňovacího plánu**Obr. 63 Plnění zarybňovacího plánu pro kapra obecného a dravé ryby**

Úlovky členů

Při sportovním rybolovu je každý, kdo uloví rybu a tuto si ponechá povinen zapsat druh ryby, její délku a hmotnost do přehledu o úlovcích a přehled po skončení platnosti povolenky odevzdat. Ze všech odevzdaných přehledů se každoročně zpracovává statistika úlovků za jednotlivé revíry.

Z této statistiky lze odvodit podklady pro vývoj hospodaření v revíru.

Průměrné úlovky členů rybářských svazů se pohybují v současné době v rozmezí

10 až 15 kg na jednu vydanou roční povolenku

Příkladně Místní organizace ČRS Olomouc – 3388 členů, v r. 2003 ulovili 29 507 kg ryb	
ČRS Brodek 459 členů	5 296 kg ryb
MRS Prostějov 2429	11 837 kg ryb

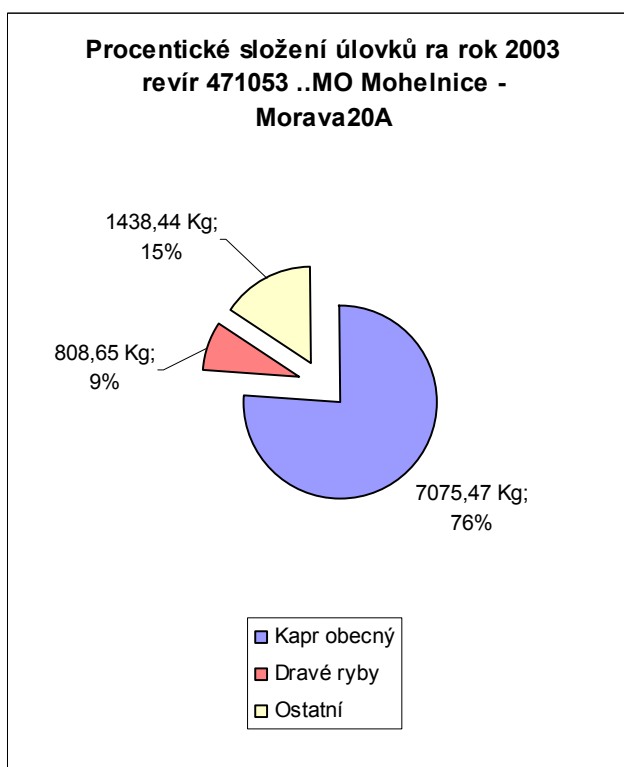
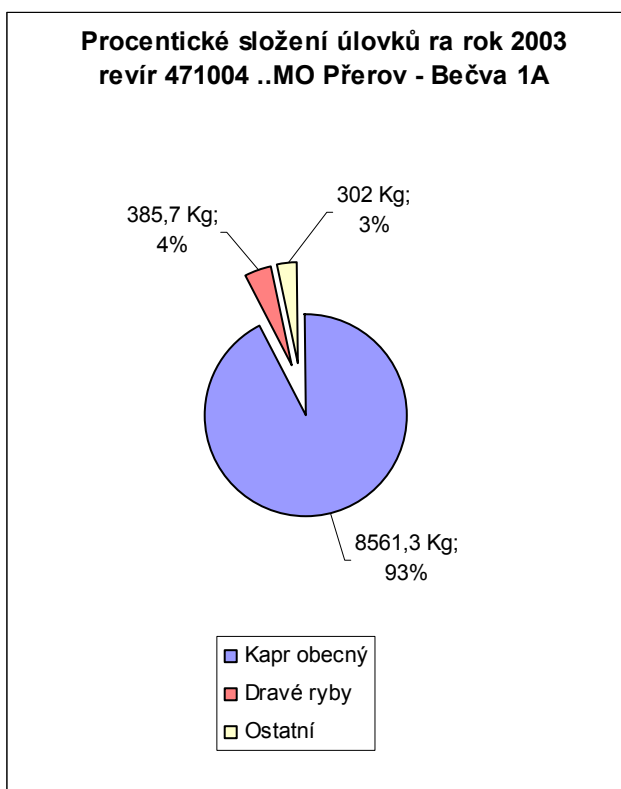
Určitá část členů využívá pouze povolenky krátkodobé nebo aktivní rybolov nevykonává.

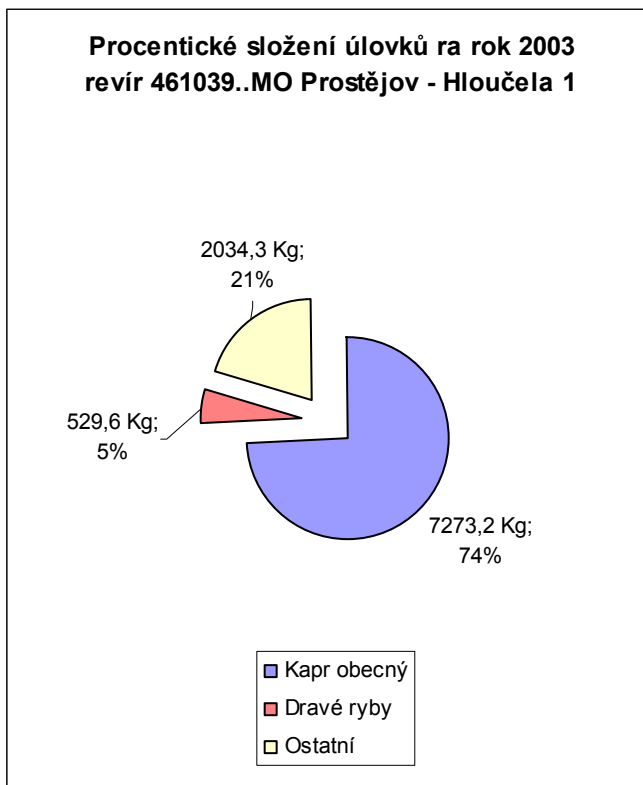
Úlovky na pstruhové povolenky jsou podstatně nižší než na mimopstruhové.

Členové místních organizací ČRS a MRS využívají rovněž povolenky celosvazové a republikové, což jim umožňuje navštěvovat při rybolovu také revíry mimo území Olomouckého kraje. Právě tato vymoženost společného rybolovu umožňuje i náročným rybářům plné vyžití.

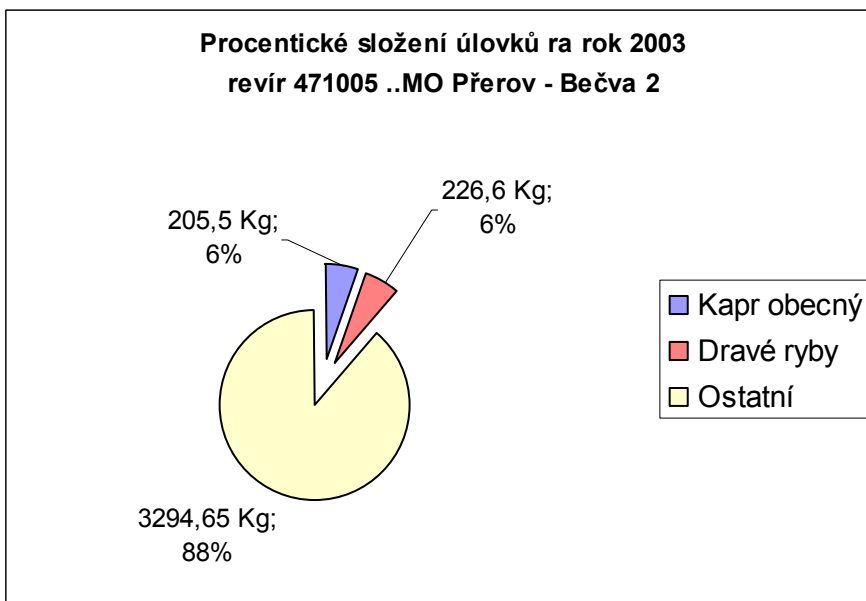
Dle zpracovaných statistik ulovili a ponechali si rybáři z Olomoucka v r. 2003 celkem 191 303 kg ryb.

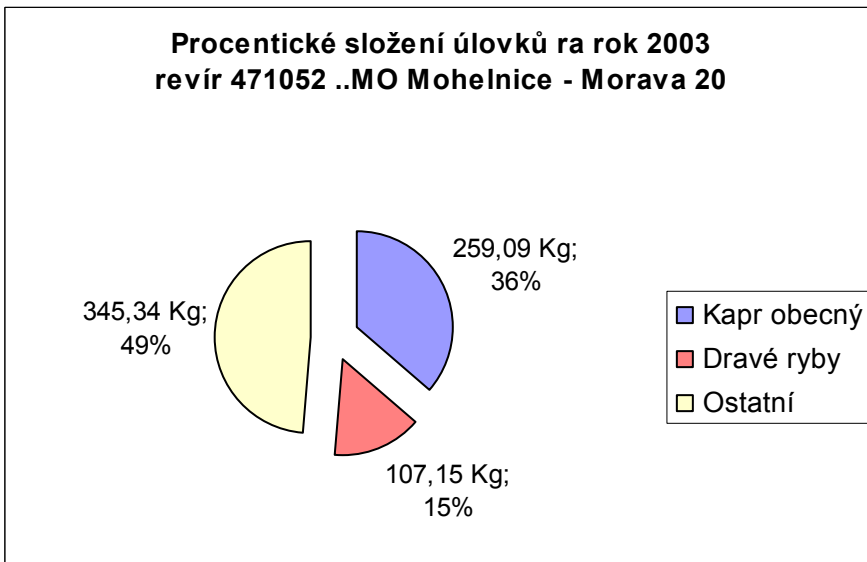
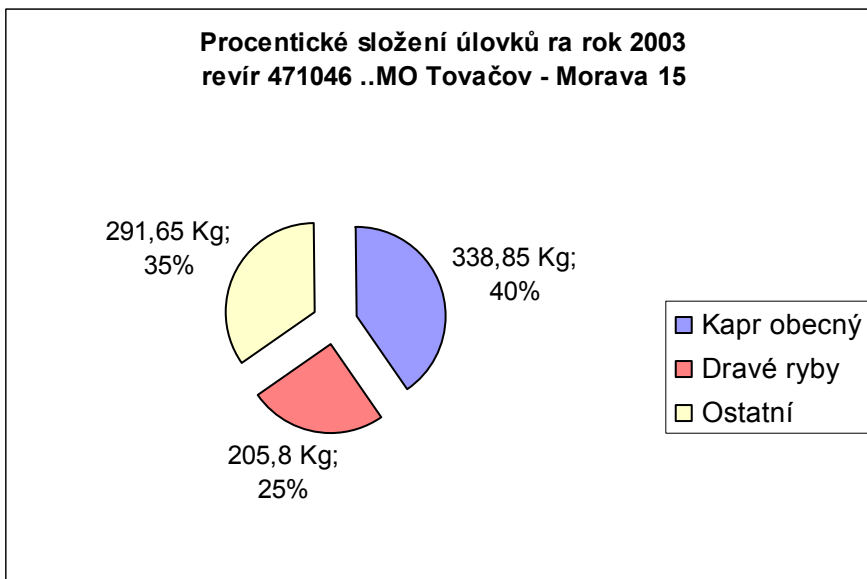
Obr. 64 Složení úlovků: Významné mimopstruhové revíry – uzavřené vody

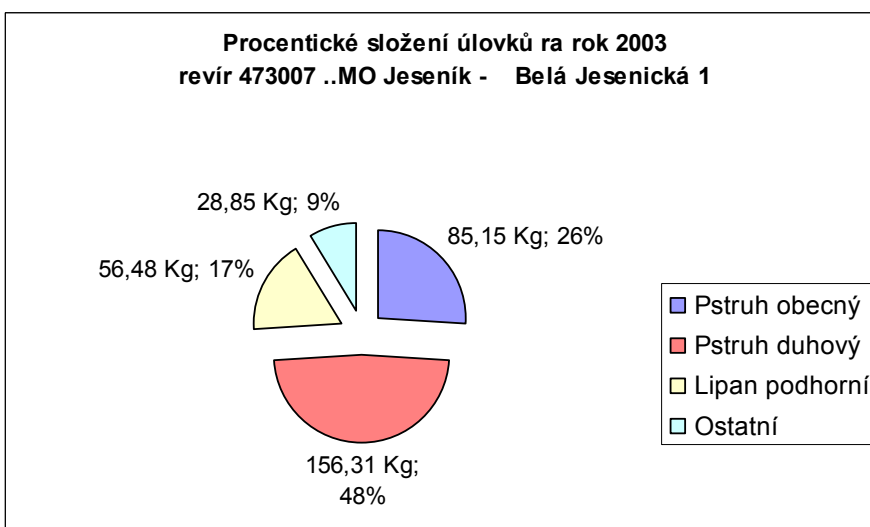

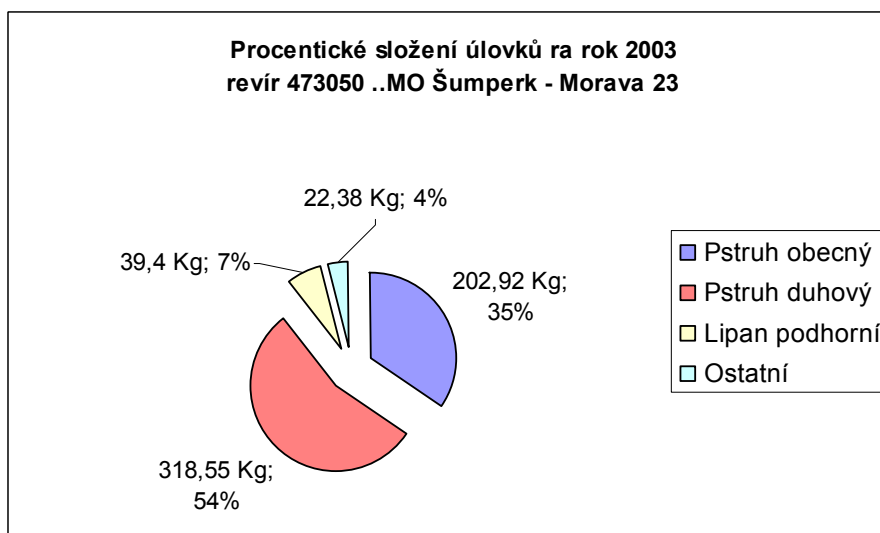
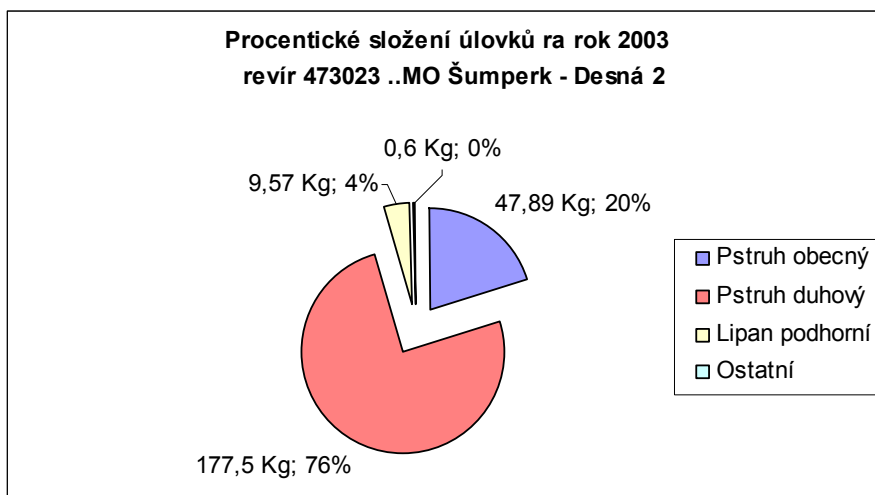
Obr. 65 Významné mimopstruhové revíry – toky

Obr. 66 Významné pstruhové revíry – toky

Sportovní rybolov mimo rybářské svazy

Od poloviny devadesátých let provozují v Olomouckém kraji sportovní rybolov také právnické a fyzické osoby jako podnikatelskou činnost. Jejich podíl na celkovém využití rybářského využití povrchových vod je v porovnání s rybářskými svazy dosud zcela zanedbatelný.

Závěr

V současné době prochází sportovní rybolov etapou, v níž se musí přizpůsobit podmínkám nových právních norem – zákonu č. 99/2004 Sb. o rybářství a prováděcí vyhlášce 197/2004 Sb. k zákonu o rybářství. Tyto normy zachovávají některé z osvědčených předpisů dřívějších zákonů, současně však staví rybářské svazy do prostředí tržní konkurence v držení rybářských revírů.

Použitá literatura k této části:

- Červený J. a kol (2003): Encyklopedie myslivosti. Ottovo nakladatelství – Cesty. Praha. 591 pp. Statistické výkazy Mysl (Mze) 1-01 (statistické výkazy zpracované uživateli všech honiteb, sumarizované orgány státní správy myslivosti za pověřené obce, za kraj a dále zpracované Mze ČR pro Český statistický úřad)
- Populační dynamika zajíce polního v okrese Olomouc (Diplomová práce – Jiří Zbořil, PŘF ÚP v Olomouci 2004)